Faktileht
Riigikogu Kantselei majandus- ja sotsiaalinfoosakond
Nr 5/2005 • majandus- ja sotsiaalnäitajad

Euro Eestis – prognoosid, ootused ja arvamused

Euroopa Keskpanga baasintressi tõstmise otsus on suurendanud Eestis nii otsustajate kui ka avaliku arvamuse huvi euro tuleku vastu. Käesolev Faktileht keskendubki neile probleemidele, fokuseerides tähelepanu erasektori laenubuumi jätkumise võimalustele ja inimeste ootustele seoses euroga.

Ülevaate aluseks on Eesti valitsuse vastuvõetud eurole ülemineku plaan ning Euroopa Keskpanga spetsialistide prognoosimaterjalid (november, 2005. a) laenubuumi jätkumise kohta Tšehhi, Ungari ja Poola näitel.

Euroala ja eurole üleminekut kavandavate riikide eeskujul püüti Eesti arengu kohta saada vastust järgmistele küsimustele:

1. Kui suures mahus ja millistel tingimustel laenubuum jätkub?
2. Millised olid inimeste ootused euroga seoses ja nende hinnang tegelikkusele?

Euroopa Keskpanga prognoos

Euroopa Keskpank on püüdnud laenubuumi (laenumaht ja -intress) prognoosida 1999. a eurole üle läinud Iirimaa, Kreeka ja Portugali näitel, laiendades nende riikide ökönomeetrilisi parameetreid Tšehhi, Ungari ja Poola tingimustele. Prognoosi autorid tunnistavad, et analüüsitavad aegread on lühikesed, andmete euro eelse perioodi ekstrapoleerimist rahaintegratsiooni järgsele ajale võib laiendada eritingimustel ning teiste riikide kuni kümne aasta vanuste kogemuste kasutamine võib olla seotud riskiga.

Joonis 1. Erasektori laenude osakaal SKT-st

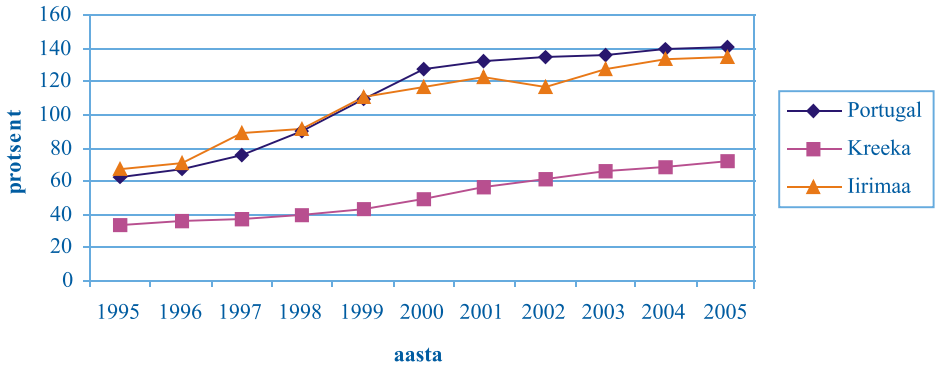

Allikas: Euroopa Keskpank, 2005

Kreeka, Iirimaa ja Portugali laenubuum algas 1990. aastate keskpaigas, 1–4 aastat enne euroalaga liitumist, ning kasvas erasektori laenumahtude suhtena nende riikide SKT-sse 2005. aastaks umbes kaks korda. Ühine oli ootuspärane laenude suundumine ehitusse, eriti elamuehitusse. Pangasektor pidas hästi vastu laenubuumiga kaasnevatele uutele makro-majanduse tingimustele.